

mestne tradicije* ugajale v Ljubljani še danes in da bodo dobrodošla novost posebno diletantom po malih mestih. — Zalarjev prevod je vesten in točen ter se čita prav gladko; posrečena je tudi lokalizacija raznih malenkosti iz češkega življenja na slovenska tla.

Dr. V. Zupan

Anton Trstenjak, Pisateljsko podporno društvo v Ljubljani. Ob svoji petindvajsetletnici 1885—1910. V Ljubljani 1911. V. 8°. 70 str. Cena 1 K.

Pisateljsko podporno društvo v Ljubljani je letos dne 2. aprila proslavilo svoje petindvajsetletno delovanje s slavnostno akademijo. Za to svečano priliko je napisal društveni podpredsednik Ant. Trstenjak spomenico, ki nam pripoveduje, kaj je društvo namerjalo, storilo in doseglo v tej dobi „na polju dobrotelstva, književnosti, kulture, napredka in narodnega probujenja“ ter kako je sploh izvrševalo svoje narodne dolžnosti. Že l. 1872. se je na vabilo Dav. Trstenjaka ustanovilo „Društvo slovenskih pisateljev“, ki pa je kmalu prenehalo. Na poziv (dr. Jos. Vošnjaka se je l. 1885. osnovalo „Pisateljsko podporno društvo“ z namenom, „da podpira slovenske pisatelje in njih obitelji z denarno pomočjo“. V prvi dobi svojega delovanja je društvo prirejalo literarno zabavne shode, kjer so člani čitali svoje spise, ki so se večinoma v tisku objavili. Društvo je priredilo ali se vsaj udeležilo raznih narodnih slavnosti širom slovenske domovine in netilo s tem narodno zavest. V Ljubljani je priredilo slavnostni večer v spomin Jos. Jurčiču z zanimivim berilom Fr. Levca (18. marca 1886), praznovalo je tristoletni spomin Trubarjeve smrti, priredilo Trstenjakov spominski večer in slavilo Vošnjakovo sedemdesetletnico (1904); vzdalo je spominske plošče čbeličarju dr. Zupanu (1886), Miroslavu Vilharju (1888), Mat. Ravnikarju na Vačah (1890), J. Bleiweisu Pred škofijo v Ljubljani, kjer je mnogo let živel (1891), slikarjema Janezu in Juriju Šubicu v Poljanah (1896); s pomočjo dežele in mestne občine je postavilo v Ljubljani Val. Vodniku spomenik in začelo nabirati prispevke za Prešernov spomenik. S „Slov. Matico“ je društvo oskrbelo prenos Kopitarjevih kosti z Dunaja v Ljubljano. Pri Sv. Krištofu ima društvo svojo grobnico, v kateri počivajo sledeči pisatelji: Božidar Raič, Fran Levstik, Anton Raič, Ivan Železnikar, Fran Gestrin, Simon Rutar, Ivan N. Resman in Andrejčkov Jože. Te časti pa nista bila vredna — Kette in Murn!

Delovanje društva kaže izredno paradni značaj. Da bi vršilo z istim sijajem tudi svoj glavni namen, zato mu je primanjkovalo do zadnjih let zadostnih gmotnih sredstev. Največji podpornik društva je bil idealni Fran Gestrin; toda njegova zapuščina je postala društvena last šele po dolgoletni pravdi in je danes narasla nad 19.500 kron. V petindvajsetih letih je društvo razdelilo podpor v znesku 9159 kron 78 vin.; imena vseh podpirancev so zabeležena na str. 10. — Trstenjakova spomenica je na mnogih mestih prepletena z retoričnimi superlativi, kar je seveda v prigodnih spisih običajno. To svečano razpoloženje moti zadirčni ton nepotrebne polemike z društvom slovenskih časnikarjev in pa z onimi mlajšimi pisatelji, ki so si želeli „Pisateljsko podporno društvo“ — drugačno.

J. Š.

Dr. Jos. Tominšek, Ajdovski Gradec. Ponatis iz „Dom in Sveta“. Založila Katoliška bukvarna. Ljubljana, 1911. 8°. 27 str. Cena 30 v.

Ajdovski Gradec, „Črtomirovo lastnino“, poznamo že iz obširnega Mencingerjevega opisa (Lj. Zvon 1883); dr. Tominšek je zbral nekaj novega gradiva. V prvem delu razprave nam opisuje lego Ajdovskega Gradca tik ob železniški postaji Bohinjske Bistrice, s prelepim razgledom po Bohinju do jezera in dalje; tu se stekajo v zračni črti vse Bohinjske poti, torej je bil ta grič za trdnjavo jako primerna točka. V drugem delu dokazuje pisatelj, da je stala tu morda že v rimski